

مطالعه کاربولوجی و مورفولوجی دو گونه جرد لیبی (*Meriones libycus*) و جرد ایرانی (*Meriones persicus*) (راسته جونندگان: زیر خانواده جریلهها) در شرق ایران و ارائه الگوی G باندینگ برای آنها

طاهره گلماکانی^۱، فرهنگ حداد^۳، سید مصطفی ترحمی^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد بیوسیستماتیک جانوری

۳- عضو هیئت علمی گروه زیست شناسی

۴- عضو هیئت علمی گروه پژوهشی جوئده شناسی

جنس مریونس با توجه به رده بندی ویلسون در سال ۲۰۰۵ متعلق به خانواده موشها (*Muridae*) و زیر خانواده جریلهها (*Gerbillinae*) می باشد. از ۱۷ گونه متعلق به این جنس تنها ۸ گونه در ایران گزارش شده است. در این تحقیق ۱۹ نمونه از ۶ منطقه در استان خراسان رضوی و خراسان شمالی نمونه برداری گردید که ۱۰ نمونه مربوط به گونه جرد ایرانی و ۹ نمونه مربوط به جرد لیبی می باشد. با توجه به اهمیت مطالعات کاربولوجیک در بررسی بیوسیستماتیکی جونندگان، علاوه بر صفات جمجمه ای، دندان و ظاهری، الگوهای G باندینگ نمونه های گرفته شده نیز مورد بررسی قرار گرفت. از آنجا که تهیه کاربوتیپ به روش شستشوی مغز استخوان منجر به از بین رفتن نمونه ها می گردد، در این مطالعه از روش کشت لئوسیت های خون محیطی برای تهیه گسترش های کروموزومی استفاده شد. نتایج کاربولوجیک نشان می دهد که در جرد ایرانی $2N=42$ ، $FN=78$ و $FNa=74$ و در جرد لیبی $2n=44$ ، FN و $FNa=72$ در ماده ۷۴ و در نر ۷۵ می باشد. با توجه به اینکه هیچگونه تغییر کروموزومی در بین جمعیت های این دو گونه مشاهده نمی شود، مطالعه الگوهای G باندینگ حائز اهمیت می باشد.

کلمات کلیدی: جنس مریونس، کاربولوجی، مورفولوجی، G باندینگ، کشت لئوسیت